

Poradna pro občanství / Občanská a lidská práva, Petrská 29, 110 00 Praha 1, tel.222 809 409, e-mail: migrace@diskriminace.cz , web: www.poradna-prava.cz , www.diskriminace.cz

Poradna pro uprchlíky, Senovážné náměstí 2,110 00 Praha 1, Tel: +420 224 224 379, web. www.uprchlici.cz

Multikulturální centrum Praha, Vodičkova 36 (Palác Lucerna), 116 02 Praha 1, Telefon/fax: (+420) 296 325 345, mise@mkc.cz , web: www.migraceonline.cz

Český helsinský výbor, Štefánkova 21, 150 00 Praha 5, tel. 257 003 500, web. www.helcom.cz

Vážený pan
Dr. Alfred Gusenbauer
Spolkový kancléř Rakouské republiky
Bundeskanzleramt
Ballhausplatz 2
1014 Wien

V Praze 17. ledna 2008

Vážený pane spolkový kancléři,
s velkým zklamáním jsme se dozvěděli ze sdělovacích prostředků, co prohlásil premiér České republiky Mirek Topolánek při své návštěvě Vídně dne 9.1.2008 ve věci čečenských žadatelů o azyl přicházejících přes území České republiky do Rakouska. Dle zpráv ČTK náš premiér prohlásil, že zdrojem rakouských problémů je „*tamní mírnější azylové právo, které láká běžence do země*“. S tímto vyjádřením českého premiéra zásadně nesouhlasíme a jakožto zástupci organizací zabývajících

se lidskými právy tímto vyjadřujeme vůči Rakousku politování, že takové prohlášení zaznělo.

Do České republiky dorazilo v průběhu minulých let mnoho uprchlíků z Čečenska. Zajisté nelze paušálně říci, že všechny tyto osoby nárok na udělení azylu měly. Na základě zkušeností z naší práce s těmito žadateli jsme však toho názoru, že Čečenci zpravidla skutečně měli a i nadále mají odůvodněný strach z pronásledování z důvodu své etnické či národnostní příslušnosti a že Čečenci zpravidla skutečně důvodně nemohou očekávat od Ruské federace ochranu před tímto pronásledováním, spíše naopak je to sám ruský stát, kdo je pronásleduje. Proto tedy Čečenci – samozřejmě s výhradou individuálního posouzení jednotlivých případů - zpravidla podmínky pro udělení azylu splňují a státy vázané Úmluvou o právním postavení uprchlíků jim azyl poskytnout musejí. Česká republika ovšem tuto povinnost demokratických právních států v případě většiny Čečenců, kteří u nás o azyl žádali, zatím nesplnila. Ačkoli část řízení ještě stále běží, je třeba dle našeho názoru konstatovat, že azylová praxe České republiky – a to též vůči čečenským uprchlíkům – není v souladu s Úmluvou o právním postavení uprchlíků a že neodpovídá hodnotám, k nimž se demokratické právní státy verbálně hlásí. Je pravdou, že Česká republika v minulých letech ve vztahu k žadatelům o azyl čečenské národnosti porušovala jednu z imperativních norem evropského i mezinárodního práva, a sice zásadu non-refoulement, podle které platí, že cizinec nebude vrácen do státu, kde mu hrozí mučení či kruté zacházení, trest smrti apod., a odmítala tak uznat, že při jejich nedobrovolném návratu na území Ruské federace bude jejich život ohrožen, což však bylo v rozporu se skutečným stavem věci.

Ačkoli rakouskou azylovou a migrační politiku jako celek nelze dle našeho názoru považovat za správnou, právě ve vztahu k čečenským uprchlíkům se Rakousko zachovalo a i nadále chová podstatně lépe než Česká republika a další státy bývalého východního bloku. Tuto skutečnost bychom chtěli zdůraznit a v tomto bodě rakouský stát ocenit, a to též jménem řady svých čečenských klientů, kterým jsme v České republice pomoci nemohli a kteří následně uspěli v Rakousku. Nutno též uznat, že pokud bychom považovali přijímání uprchlíků za určité břemeno, (což dle našeho názoru není jediný úhel pohledu), bylo a je chování České republiky vůči Rakousku nesolidární. Představitelé České republiky, která ve vztahu k uprchlíkům z Čečenska dle našeho názoru selhala a která by tedy ve vztahu k Rakousku měla v tomto bodě spíše s uznáním mlčet, ovšem teď ještě Vaši zemi nabádají, aby se

české praxi přizpůsobila. Mrzí nás též, že tyto výzvy představitelů České republiky jsou následně využívány v rakouském vnitropolitickém boji např. ze strany korutanského hejtmana Jörga Haidera.

Proto považujeme, jakožto zástupci organizací zabývajících se lidskými právy, za svou povinnost důrazně protestovat proti tomu, aby se Česká republika, jejíž tolik občanů v minulosti azyl v jiných zemích získalo a která nyní svůj příspěvek k systému mezinárodní ochrany dát odmítá, ještě navíc stala uvnitř Evropy propagátorem tvrdého přístupu k těm, kteří prchají před pronásledováním. Považovali bychom za velmi smutné, aby se budování společné azylové politiky EU stalo závodem jednotlivých členských států ve zpřísňování zákonů a v hledání právních klíčků, jak azyl neudělit. Pevně věříme, že harmonizace azylové politiky povede právě k tomu, že se státy s nižším azylovým standardem zlepší a přizpůsobí státům, jejichž humanitární standardy jsou vyšší.

Proto bychom Vás, vážený pane spolkový kancléři, rádi vyzvali, aby Rakousko v žádném případě nesnižovalo svůj standard ochrany poskytovaný pronásledovaným. Pokud jde o čečenské uprchlíky, kteří v posledních týdnech dorazili do Rakouska z Polska, nelze mít z formálně-právního hlediska výhradu k tomu, budou-li rakouské úřady postupovat dle Dublinského nařízení a vracet tyto osoby zpět do Polska k pokračování azylového řízení. Aby však tento postup byl skutečně legitimní, měl by být ze strany Rakouska doprovázen intenzivní snahou o to, aby se standard azylového zákonodárství a azylové praxe České republiky a ostatních středoevropských států pozvedl, a to jak na půdě Evropské unie tak i v rámci běžných mezinárodních vztahů. V opačném případě hrozí, že se Rakousko byť třeba i proti své vůli - stane článkem v systému, který pronásledovaným brání v hledání útočiště v Evropě.

S úctou

Pavel Čížinský
Poradna pro občanství,
občanská a lidská práva

Pavla Hradečná-Burdová
Poradna pro uprchlíky

Marie Jelínková
Multikulturní centrum Praha

Libuše Šilhanová
Český helsinský výbor